

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Прев 126/07
22.11.2007. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Михаила Рулића, Звездане Лутовац, Николе Станојевића и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужилаца 1) "АА" и 2) "ВВ", чији је заједнички пуномоћник АБ, адвокат, против туженог "ВВ", чији је пуномоћник БА, адвокат, ради дуга, вредност предмета спора, 23.263,76 еура, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Вишег трговинског суда Пж.бр. 5924/06 од 07.12.2006. године, у седници већа одржаној дана 22.11.2007. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег трговинског суда Пж.бр. 5924/06 од 07.12.2006. године у ставовима један и два изреке и пресуда Трговинског суда у Крагујевцу, П.број 648/03 од 13.04.2006. године са решењем о исправци од 31.05.2006. године, у ставовима два и три изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Трговинског суда у Крагујевцу, П.број 648/03 од 13.04.2006. године исправљеном решењем истог броја од 31.05.2006. године у ставу један изреке укинута је решење о извршењу тога суда Ив. број 409/02 од 07.05.2002. године у целости. Ставом два изреке усвојен је прецизирани тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцима солидарно на име главног дуга исплати износ од 23.263,76 еура, са припадајућом домицилном каматом на ДЕМ од доспелости сваког појединачног износа до 31.12.2001. године као и камату на износ од 23.263,76 еура, у висини стопе коју одређује централна банка Европске уније на дан исплате почев од 01.01.2002. године па до коначне исплате. Ставом три изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 331.890,00 динара.

Пресудом Вишег трговинског суда Пж. бр. 5924/06 од 07.12.2006.године у ставу један изреке одбијена је жалба туженог као неоснована, а ставом два изреке потврђена је првостепена пресуда Трговинског суда у Крагујевцу са решењем о исправци. Ставом три изреке одбијен је захтев тужилаца за трошкове другостепеног поступка.

Против правоснажне другостепене пресуде у делу којим је одбијена жалба туженог и потврђена првостепена пресуда са решењем о исправци, тужени је, преко пуномоћника из реда адвоката, изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 399.важећег Закона о парничном поступку који се примењује на основу члана 491.став 1. истог закона ("Службени гласник Републике Србије" број 125/04 од 22.11.2004. године, ступио на снагу 23.02.2005. године), обзиром да је првостепена пресуда донета након ступања на снагу наведеног закона, Врховни суд Србије је нашао да је ревизија туженог основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Међутим, основано се ревизијом туженог указује да су нижестепене пресуде донете уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361.став 2. тачка 12. ЗПП, јер имају недостатака због којих се не могу испитати нити се због истих може испитати правилна примена материјалног права.

Према стању у списима тужбу у овој правној ствари као предлог за извршење на основу веродостојне исправе поднело је Предузеће "АА" дана 05.03.2002. године против туженог ради исплате дуга од 45.500,00 ДЕМ по основу извршених услуга превоза робе. У поднеску од 29.08.2003. године уз додашњег тужиоца приступио је и нови тужилац "ББ", као другог тужилац на основу члана 196. став 2. у вези са ставом 1. тада важећег Закона о парничном поступку. У процесно правном смислу тужиоци су обични супарничари те је сваки супарничар у парници самостална странка и његове радње или пропуштања не користе нити штете другим супарничарима. Међутим, нижестепени судови тужиоце третирају као јединствене супарничаре означавајући их, осим у ставу два изреке првостепене пресуде, као једну странку, тужиоца, у ком смислу је и третиран приговор застарелости истакнут од стране туженог.

Првостепени суд је утврдио да утужено потраживање, по појединачним износима, како је тужбом, тражено потиче из периода од 29.05.1998. године до 15.12.1998. године. Даље утврђује да је тужба у овој правној ствари поднета 05.03.2002. године, али да је тужени потписавши записник о усаглашавању обавеза и потраживања сачињен дана 16.02.2000. године признао дуг по основу и на тај начин прекинуо застарелост сходно члану 387.став 1. ЗОП. Обзиром да од дана потписивања записника до подношења

застарелости сходно члану 387. став 1. ЗОО. Обзиром да од дана потписивања записника до подношења тужбе 05.03.2002. године није протекло више од 3 године, нижестепени судови су закључили да је приговор застарелости истакнут од странке туженог неоснован. Приговор застарелости није се могао јединствено ценити у односу на оба тужиоца. При одлучивању о приговору застарелости, занемарена је чињеница да је друготужилац ступио у парницу 29.08.2003. године, те је до тог датума требало ценити да ли је истекао рок застарелости потраживања друготужиоца према туженом, јер је подношење тужбе од стране првотужиоца без утицаја на ток застарелости потраживања друготужиоца према туженом у смислу члана 203. Закона о парничном поступку.

Осим тога противно начелу непосредности садржина записника о усаглашавању обавеза и потраживања од 16.02.2000. године утврђена је из изјаве вештака дате на рочишту, при чему сам записник није изведен као доказ, нити се налази у списима предмета. Суд утврђује да је записник сачињен од стране тужиоца, не утврђујући ког тужиоца, и туженог, да је потписан само од туженог, али не и од тужиоца и да постоји неслагање туженог и оспоравање потраживања у висини износа од 45.500,00 ДЕМ, који су тада тужиоци потраживали од туженог. Обзиром да је тужени потписао записник, по налажењу нижестепених судова произилази да је признао дуг по основу и да је на тај начин прекинута застарелост сходно члану 387. став 1. ЗОО. Признање дуга у смислу члана 387. Закона о облигационим односима писмено, усмено или конклюдентном радњом мора јасно манифестовати вољу дужника да призна дуг повериоцу. Стога се признањем дуга прекида застарелост потраживања у оној мери, односно висини у којој је исто признато, те је нејасан закључак нижестепених судова да је тужени признањем основа, иако је оспорио потраживање у висини од 45.500,00 ДЕМ, признао, а спорни дуг и тиме прекинуо ток застарелости.

Образложење нижестепених судова нејасно је да у погледу солидарности тужилаца, као поверилаца, те правног основа из кога потиче потраживање тужилаца, односно обавеза туженог да исто исплати тужиоцима као солидарним повериоцима. Чињенично стање током првостепеног поступка суд је утврдио на основу налаза и мишљења вештака, изјава саслушаних сведока, бивших радника туженог, те увидом у уговор о превозу од 14.01.1997. године, закључен између друготужиоца и правног претходника туженог. Према налазу и мишљењу вештака, кога је првостепени суд у целости прихватио, сва расположива документација односи се на послове увоза и извоза тужилаца са предузећем "ГГ", а не и на туженог. На основу изјава саслушаних сведока СС1 и СС2, које је суд у целости прихватио, утврђено је да је предузеће "ГГ" било извозник туженог за Италију, а истовремено и финансијер пословања туженог преко Контрол банке АД Београд, која је вршила кредитирање извозница у том ланцу да би се одржала производња. У пословном односу били су предузеће "АА" и "ГГ" те је Предузеће "АА" испоставило фактуре туженом за превоз на име фирме "ГГ" и "ДД", али је финансијска служба туженог оспорила та потраживања, јер се ради о индиректном дугу туженог који је "АА" требало да оствари преко извозника. Код овако утврђених чињеница нижестепени судови закључују да се у конкретном случају ради о комисионом извозу, јер је предузеће "ГГ", било извозник робе, а да је послове и услуге превозника обавио тужилац, без навођења о ком тужиоцу је реч. Међутим, образлажући примену материјалног права одредбе члана 771. и 751. Закона о облигационим односима нижестепени судови тужиоца третирају као комисионара односно налогопримца, а не као превозиоца мада је тужбени захтев усмерен на плаћање услуга превоза.

У току првостепеног поступка је утврђено да је тужени. Уговор о превозу од 14.01.1997. године закључио са друготужиоцем, са којим је уговорена пословна сарадња у односу на транспорт робе код увоза – извоза, тј. обавеза друготужиоца да по налогу и за рачун туженог обавља послове превоза робе. Другостепени суд у образложењу пресуде констатује да су сви послови обављени од стране друготужиоца, али такође наводи да је превоз робе тако одређен по поменутом уговору да постоји солидарна дужност повериоца како је и предвиђено одредбом члана 677. став 2. Закона о облигационим односима. Солидарност тужилаца као поверилаца утврђује из навода тужилаца да је носилац транспортног посла по налогу туженог био првотужилац, а да је конкретан превоз робе која је предмет спора поверен друготужиоцу, те да је исти преузимајући уз пошиљку и товарни лист постао такође уговорна страна по уговору о превозу са правима и дужностима солидарног повериоца, како је то предвиђено чланом 677. став 2. ЗОО. Уговор о превозу од 14.01.1997. године закључен је између туженог и друготужиоца. Из уговора не проистиче солидарност тужилаца, као поверилаца, нити она проистиче из приложених међународних товарних листова у којима се као превозник не појављује првотужилац. Солидарност поверилаца у смислу члана 425. Закона о облигационим односима се не претпоставља, већ она мора бити уговорена или на закону заснована. Обзиром на наведено закључивање нижестепених судова о постојању солидарности тужилаца као поверилаца у супротности је са изведеним доказима и остало је неразјашњено која је била улога првотужиоца у извозном, односно увозном послу туженог. Такође је остало нејасно по ком основу је тужени обавезан да тужиоцима накнаду за превоз плати, да ли као наручилац посла, директни или индиректни, или као јемац платаца у смислу члана 1004. став 3. и 4. Закона о облигационим односима на који се нижестепени судови позивају и за чије обавезе тужени одговара као јемац, имајући у виду да је као корисник услуга по уговору са друготужиоцем од 14.01.1997. године гарантовао само за обавезе превоза које плаћа ино партнер.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду те ће поступајући по примедбама из овог решења читањем записника о усаглашавању обавеза и потраживања сачињеног 16.02.2000. године утврдити његову садржину и ценити од каквог је утицаја иста на застарелост потраживања тужилаца према туженом. Уколико утврди да потраживање није застарело утврдиће у ком су пословном односу били тужиоци са туженим, појединачно или у правној заједници из кога би могла проистећи њихова солидарност као поверилаца спорног потраживања. Утврдиће да ли је из тог пословног односа проистекла обавеза плаћања туженог према тужиоцима и по ком основу, да ли као дужника или гаранта, након чега ће уз правилну примену материјалног права одлучити о постављеном

тужбеном захтеву.

Са изложеног, на основу члана 406. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија,

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дљ.